

POSUDOK OPONENTA - HABILITAČNÁ PRÁCA

Študijný program: Ošetrovatel'stvo

Meno a priezvisko autora habilitačnej práce: **PhDr. Tatiana Hrindová, PhD.**

Názov habilitačnej práce: **Paradigmy ošetrovatel'stva pri uplatňovaní prístupov sestier v psychiatrickom ošetrovatel'stve**

Obsahová stránka práce
Totožnosť obsahu práce s názvom a cieľmi práce
Názov habilitačnej práce korešponduje so stanovenými cieľmi i celkovým obsahom práce.
Aktuálnosť zvolenej témy, originalita a pôvodnosť práce
Problematika duševného zdravia je veľmi aktuálna, nakoľko duševné poruchy sú čoraz častejšie považované za významnú príčinu invalidizácie na svete. Náklady spojené s poruchami nálady a s úzkostnými poruchami sú vysoké a predpokladá sa ešte ich nárast pri vzostupe počtu duševných porúch. V krajinách OECD sa až 35 percent zo všetkých invalidných dôchodkov vydáva z dôvodu duševných porúch. U nás je to len 17 percent. V Spojenom kráľovstve je to až 47 percent (Bražinová). Na Slovensku dokoná samovraždu asi 10 ľudí na stotisíc obyvateľov, čo nás radí tesne pod priemer krajín OECD. Rôzne výskumy v zahraničí i na Slovensku ukazujú, že asi za 50 percentami návštev u všeobecných lekárov sú duševné problémy. Napriek tomu máme málo presných údajov o prevalencii, distribúcii, rizikových faktoroch a socio-ekonomických dôsledkoch týchto ochorení. Významnou mierou by tak mohlo ovplyvniť uvedené skutočnosti psychiatrické ošetrovatel'stvo a to tak na poli prevencie ako i pri compliance s komplexným prístupom k liečbe duševných porúch. Autorka originálnym spôsobom analyzuje a syntetizuje poznatky v zmysle metaparadigmy ošetrovatel'stva. Z toho hľadiska sa javí téma práce ako vysoko aktuálna a významná.
Vnútoraná štruktúra práce
Štruktúra, rozsah práce, vnútorná nadväznosť jednotlivých častí má logickú štruktúru a usporiadanie. Práca je napísaná na 92 stranách a je rozdelená do šiestich hlavných kapitol vrátane úvodu a záveru. V svojej práci autorka definuje základné pojmy o ošetrovatel'skom procese ako základnej metóde pri poskytovaní ošetrovatel'skej starostlivosti, pričom vymedzuje špecifiká posudzovania pacienta s duševným ochorením a využívanie univerzálnych validizovaných postupov posudzovania deficitov zdravia. V diagnostickom procese uvádza jednotlivé sesterské diagnózy, pričom upozorňuje na rôznorodosť znenia sesterskej diagnózy v časti súvisiacich faktorov a určujúcich znakov, ktoré sú u pacientov s duševným ochorením identifikovateľné. Napriek rovnako identifikovanému problému pacienta, sa súvisiace faktory a určujúce znaky môžu u jednotlivých pacientov líšiť. Sestra profesionálka má mať podľa autorky také penzum vedomostí a zručností, ktoré jej umožní adekvátne a aktuálne identifikovať súvislosti medzi výskytom deficitov potrieb u pacienta a súvisiacimi a určujúcimi faktormi. Práca ďalej pojednáva o tom, že ak má byť dobrá adherencia k liečbe musí plán ošetrovatel'skej starostlivosti pacienta s duševným ochorením zohľadňovať maximálne využitie zachovaných schopností pacienta a zabrániť rozvoju ďalšieho poškodenia na zdraví. V plánovaní je tak potrebné zohľadňovať úpravu postoja pacienta k sebe samému, svojmu sociálnemu okoliu a k svojmu ochoreniu. Zdôrazňuje aj intervencie vyplývajúce z paradigmatickej koncepcie

ošetrovateľstva a Peplauovej teórie, ktorým je terapeutický vzťah a terapeutická komunikácia. V druhej kapitole sa pojednáva o manažmente ošetrovateľskej starostlivosti pacienta pri vybraných psychických poruchách. Tretia kapitola zdôrazňuje vplyv prostredia, ako jednu z paradigmat ošetrovateľstva. Štvrtá kapitola je venovaná významu duševného zdravia a možnostiam psychiatrického ošetrovateľstva v rámci prevencie duševných porúch. V závere autorka sumarizuje poznatky do psychiatrického ošetrovateľstva.

Stanovenie cieľov, prípadne hypotéz a ich splnenie

Cieľom habilitačnej práce bolo spracovať teoretické rámce vyplývajúce z paradigmatických teórií k priamemu uplatneniu v ošetrovateľskej praxi pri zabezpečovaní starostlivosti o pacienta s duševným ochorením na základe čoho autorka formulovala ďalšie 4 čiastkové ciele, ktoré sú v súlade s výskumným zameraním práce. Uvedené ciele boli splnené.

Metódy spracovania práce

V práci boli použité teoretické metódy skúmania. Ide o syntézu publikovaných teórií, názorov autorov a ich aplikáciu v tvorbe návrhov špecifických postupov, zohľadňujúcich nutnosť individuálneho prístupu k pacientovi, zohľadňujúceho psychický stav a prežívanie pacienta. Autorka koncipuje, analyzuje a syntetizuje poznatky z dostupných odborných a vedeckých zahraničných i domácich zdrojov. Analýza diel je doplnená o vlastné názory autora v oblasti psychiatrického ošetrovateľstva. Za jadro práce s vysokou mierou originality považujem kapitoly 1 a 2, ktorá má aplikačný charakter. Autorka využila vhodné metódy pri spracovaní získaných dát a konfrontuje svoje zistenia s domácimi i zahraničnými odbornými a vedeckými prameňmi.

Posúdenie prínosu nových poznatkov práce a použiteľnosti pre prax

Publikácia približuje paradigmatické koncepcie ošetrovateľstva s prepojením na špecifiká ošetrovateľskej praxe v psychiatrii. Autorka v svojej práci upriamuje pozornosť na posilnenie autonómnych kompetencií sestry v tejto oblasti, čím výrazne prispieva k rozvoju ošetrovateľstva založeného na dôkazoch. Na Slovensku máme vysokú medzeru v psychiatrickom ošetrovateľstve, preto identifikácia paradigmatických pojmov a ich analýza má nesmierny význam pre rozvoj tohto odboru ako vedy i vzdelávania, nakoľko prehľadne spracováva problematiku ošetrovateľskej starostlivosti pri vybraných duševných poruchách. Úlohou sestry je posúdiť pacienta z hľadiska bio-psycho-sociálnych a spirituálnych potrieb. Používanie štandardizovaných validovaných nástrojov umožňuje unifikovať zber relevantných údajov s možnosťou porovnávania výsledkov u pacienta i medzi jednotlivými pracoviskami, čo v konečnom dôsledku objektivizuje hodnotenie potrieb pacientov s duševnými chorobami. Na základe výsledkov práce a medzinárodných štatistických ukazovateľov možno konštatovať, že v budúcnosti treba počítať aj so zmenami v skladbe obyvateľov, kde bude čoraz viac aj starých ľudí a tým sa zvýši aj výskyt duševných porúch, preto je potrebné posilňovať úlohu ošetrovateľstva i o túto skupinu ľudí. Práca prináša nové postupy a riešenia a dopĺňa medzery v poznaní ošetrovateľskej starostlivosti, čím pomáha uchopiť súvislosti ošetrovateľskej starostlivosti v psychiatrii a umožňuje ďalší vývoj odboru.

Práca s literatúrou, inými informačnými zdrojmi

Autorka pri spracovaní témy použila 86 domácich a zahraničných odborných a vedeckých literárnych prameňov vrátane právnych predpisov, pričom využíva aktuálne a relevantné zdroje k zvolenej téme.

Pripomienky

- V práci sa sporadicky vyskytujú formálne nedostatky (napr. nerovnaké odsadenie textu do odsekov), ktoré výrazným spôsobom neznižujú kvalitu práce.

Otázky do diskusie

1. Aký je hlavný dôvod spracovania uvedenej problematiky?
2. Prečo ste sa rozhodli vybrať práve tie psychické poruchy, ktoré sú uvedené v druhej kapitole?
3. Ktorá paradigma v psychiatrickom ošetrovatel'stve je, podľa Vás najdôležitejšia a málo prebádaná?

NÁVRH CELKOVÉHO HODNOTENIA PRÁCE

Predložená habilitačná práca PhDr. Tatiany Hrindovej, PhD. spĺňa stanovené požiadavky na tento typ práce. Prácu odporúčam prijať a po úspešnej obhajobe udeliť PhDr. Tatiane Hrindovej, PhD. vedecko-pedagogickú hodnosť „docent“ (doc.) v odbore ošetrovatel'stvo.

Dátum: 26.11.2019

podpis: .....